

# PÄIHTEET JA RASKAUS: ASIAKKAAN PALVELUKOKONAISUUS

ÄITIYS-  
NEUVOLA

ERIKOIS-  
SAIRAANHOITO

PÄIHDE- JA  
RIIPPUVUUS-  
PALVELUT

SOSIAALI-  
PALVELUT

YKSITYISET  
PALVELUN-  
TUOTTAJAT  
JA KOLMAS  
SEKTORI

Kaikki toimijat ottavat päihteet puheeksi. Tarvittaessa tehdään ennakkollinen lastensuojeluilmoitus tai yhteydenotto sosiaalihuoltoon.

**Ensimmäinen verkosto** (ennen rv 20): Koollekutsujana se taho, joka tunnistaa verkoston tarpeen. Verkostossa laaditaan suunnitelma palveluista raskausajalle ja sovitaan, kuka koordinoi asiakkaan palvelukokonaisuutta.

Päihteiden  
puheeksiotto  
kaikkien van-  
hempien kanssa  
ja päihdehäiriön  
tunnistaminen

Sikiön hyvinvoin-  
nin ja raskauden  
seuraaminen  
yhdessä  
äitiysneuvolan  
kanssa

Konsultoinnin  
mahdollistami-  
nen matalalla  
kynnyksellä

Palvelutarpeen  
arviointi ja  
työskentely

Matalan  
kynnyksen  
palvelut

Lähete erikois-  
sairaanhoidon  
(äitiys- tai-  
HAL-poliklini-  
kalle)

Tarvittaessa  
yhteys päihde-  
ja riippuvuus-  
palveluihin

Hoidon  
tarpeen arviointi  
ja päihdehoidon  
toteuttaminen  
molemmille  
vanhemmille

Kotikäynti  
(esim. yhdessä  
neuvolan kanssa)

Vanhemmuus-  
työskentelyn  
varmistaminen

Vertaistuki ja  
kokemus-  
asiantuntijuus

Yhteys päihde-  
ja riippuvuus-  
palveluihin

Synnytyksen  
suunnittelu

Laitos-  
kuntoutuksen  
järjestäminen  
tarpeen mukaan

Kotiin vietävät  
palvelut sekä  
avo- ja  
laitospalvelut

Raskauden  
seuranta yhteis-  
työssä erikois-  
sairaanhoidon  
kanssa

Vastasyntyneen  
hoidon  
suunnittelu

Laitoshoidon ja  
-kuntoutuksen  
järjestäminen  
tarpeen mukaan

Lastensuojelu  
mukaan loppu-  
raskaudessa  
tarvittaessa

Kaikissa palveluissa tuetaan päihteettömyyteen sekä herätellään vanhemmuuteen. Varmistetaan riittävän tiivis moniammatillinen työskentely.

**Toinen verkosto** (riittävän aikaisin ennen syntymää, esim. rv 28-33): Laaditaan suunnitelma ja järjestetään tarvittavat tukitoimet vauvan syntymän jälkeiselle ajalle.

# PÄIHTEET JA RASKAUS: MUISTILISTA VERKOSTONEUVOTTELUUN

- Raskausaikana on oleellista tehdä **yhteinen suunnitelma** perheen ja eri viranomaisten tai toimijoiden kesken
  - Suunnitelma synnytykseen
  - Suunnitelma kotiutumiseen ja/tai tukitoimiin vauvan synnyttyä
  - Tarpeen mukaan suunnitelma laitoshoidosta sekä avohoidon ja laitoshoidon työnjaosta ja yhteistyöstä
- **Tuetaan vanhempia tuleviin tukitoimiin**, esimerkiksi:
  - Vieroitusohjelma
  - Päihde-ensikotijakso tai perhekuntoutus
- **Vastuunjako:** sovitaan yhteistyössä asiakasperheen kanssa vastuut, kuka tekee, mitä ja milloin
  - Työntekijöiden tapaamisten tiheys
  - Seuranta: tuen riittävyys ja perheen sitoutuminen siihen
  - Puhallutusten, huumausaineseulojen ja laboratoriokokeiden ottaminen
  - Neuvolan ja erikoissairaanhoidon yhteistyöstä sopiminen
- Varmistetaan, että kaikilla verkostoon osallistuneilla on **tieto jatkosuunnitelmasta** ja se on kirjattu asiakastietojärjestelmiin
- Raskausajan yhteistyön **koordinoivastuu on sovittava** verkostossa erikseen
  - Tiedottaminen suunnitelman päivittämisestä myös verkostopalaverien välillä oleellisille toimijoille

Raskaudenehkäisy suunnitellaan loppuraskauden aikana ja toteutetaan heti synnytyksen jälkeen.

Varmistetaan, että perhe on kiinnittynyt tarvittaviin palveluihin: äitiysneuvola, päihde- ja riippuvuuspalvelut, erikoissairaanhoito ja sosiaalityö.

Raskausajan tukitoimet ovat vapaaehtoisia. Vapaaehtoisuus vaatii usein työntekijältä ammattitaitoa motivoida asiakasta palveluiden piiriin.